

Underlåtenheter som dödar

Publicerad här den 29 januari 2016

MÅNGA SVENSKA UNGDOMAR mister varje år livet. Vi får så gott som dagligen höra om ungdomar som mött döden i strider mellan kriminella gäng. Ett fyrtiotal har dött i kampen för IS. Andra dör genom överdoser. För många slutar livet genom självmord. Hur många unga människor som dör i förtid på dessa sätt vet vi inte. Det har ingen tagit reda på. Frågan är varför?

Vilka ungdomar är det som mister livet på dessa sätt? Det har heller ingen tagit reda på. Frågan är varför? Ett rimligt antagande är dock att det sällan drabbar ungdomar som har lyckats bra i skolan och i livet. Att det i de flesta fall rör sig om ungdomar som har misslyckats i skolan.

Närmare hälften av alla elever med lågutbildade föräldrar klarar inte av att få tillräckliga betyg för att komma in i gymnasiet. På så vis lämnas varje år 10 000–15 000 ungdomar i ett utanförskap. De flesta av dem har bristande självförtroende och dålig ekonomi. De har varken skola eller arbete att gå till. Många av dem lockas att ansluta sig till kriminella gäng där de kan få uppskattning och tjäna pengar. Men där de också kan lockas att begå brott, missbruka droger och prostituera sig. För många leder detta till ett liv i misär och en för tidig död.

Skulle man kunnat hindra att så många ungdomar får sina liv förstörda? Ja, det skulle man. Det är många som hade kunnat bidra till att förhindra detta. Om man inte hade varit för rädda om sig och sitt. Om man hade tänkt sig in i de skolsvaga elevernas situation. Om man hade haft empati och kurage nog.

Detta gäller till exempel beslutsfattare i kommunerna. Som inte låter elever få den kompensation för brister i språk och annat som de behöver och har rätt till inför skolstarten. Som i stället låtit barngrupperna i förskolan bli ännu större. Detta för att de inte vågar ta risken att förlora väljare om de höjer skatten.

Eller beslutsfattarna i regeringen. Som inte vågar ändra på betygen så att skolsvaga elever slipper att ideligen jämföras med andra elever. Som hellre låter eleverna förlora självförtroende och därmed vilja och förmåga att lära. Detta av rädsla att förlora de väljare som har inbillats att betygen är bra för eleverna.

Eller de borgerliga redaktörer och journalister som bildar opinion i massmedierna. Som lojalt har stött alla beslut på skolans område

som alliansregeringen fattade och genomförde. Utan att protestera även om de borde insett att många av besluten leder till att elever lär sig sämre och mår sämre.

Eller alla de forskare i pedagogik som har insett att många av alliansens reformer leder till en sämre skola men som inte protesterat mot detta. Som tigit om exempelvis det fria skolvalets och betygens effekter för de skolsvaga elevernas kunskaper och hälsa. Och som inte tagit reda på hur det har gått i livet för de elever som hindrats av betygsspärren att läsa vidare i gymnasiet. Och som därför inte har publicerat den rapport som skulle göra det självklart för beslutsfattarna att skolan måste sluta att sortera bort elever och i stället ge alla elever en chans att lyckas i skolan.

Att så många har gjort så litet för att hjälpa de skolsvaga eleverna kan bero på att mycket få av dem har bott i socialt utsatta områden eller lärt känna elever som inte fått förutsättningar att lyckas i skolan. Att man inte har insett konsekvenserna av att de underlåtit att göra vad de kunde för att hjälpa dessa elever.

Konsekvenserna för de ungdomar som nu drabbas i form av ett sämre liv – och för många också ett alltför kort liv. Konsekvenserna för samhället som får stå för kostnaderna för varje ungdom som sparat ut. Och som kommer att få se hur klyftan blir allt djupare mellan de som har och de som inte har.